

ГІТІНА
Марія Юріївна

УДК 658.15

БАЛАН
Алла Аліджанівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО КОНТРОЛЮ
ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ
ПІДПРИЄМСТВ**

магістр, Одеський національний
політехнічний університет

**METHODICAL
RECOMMENDATIONS ARE IN
RELATION TO CONTROL OF
INVESTMENT PROJECTS OF
ENTERPRISES**

к.е.н., доцент каф. "Обліку,
аналізу і аудиту", Одеський
національний політехнічний
університет

Стаття присвячена теоретичному та методичному обґрунтуванню положень та розробці практичних рекомендацій з удосконалення контролю інвестиційних проектів. В статті обґрунтована результативність інвестиційної діяльності, яка спрямована на реалізацію інвестиційних проектів.

Статья посвящена теоретическому и методическому обоснованию положений и разработке практических рекомендаций по совершенствованию контроля инвестиционных проектов. В статье обоснована результативность инвестиционной деятельности, направленной на реализацию инвестиционных проектов.

Article is devoted to theoretical and methodical reasons for provisions and development of practical recommendations about enhancement of control of investment projects. In article productivity of the investing activities directed on implementation of investment projects is proved.

Ключові слова: контроль, інвестиційні проекти, інвестиційна діяльність

Ключевые слова: контроль, инвестиционные проекты, инвестиционная деятельность

Keywords: control, investment projects, investing activities

ВСТУП

Інвестиційний проект є вагомим інструментом розвитку підприємства, його реалізація передбачає вирішення комплексу завдань орієнтованих на довготривалу перспективу. Результат проектування під впливом як зовнішніх так і внутрішніх чинників може бути не передбачуваним. Відтак актуальним набувають питання контролю розробки і реалізації інвестиційних проектів.

Дослідженням питань аудиту ефективності інвестиційної діяльності займався цілий ряд зарубіжних та вітчизняних вчених, а саме: М.Т. Білуха, В.П. Завгородній, В.С. Рудницький, О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Н.І. Дорош, Р. Адамс, А. Аренс, М. Беніс, Дж. Лоббек, Дж. Робертсон та інших.

Проте, визнаючи значний внесок цих дослідників, необхідно відзначити, що сучасні умови ставлять нові завдання, вимагають комплексного підходу до розв'язання проблем, пов'язаних зі зміною інвестиційної політики в Україні, вдосконаленням національної системи обліку й звітності.

Загальні проблеми теорії і практики зовнішнього й внутрішнього аудиту певною мірою досліджувались в працях вітчизняних вчених (М.Т. Білухи, В.П. Завгороднього, В.С. Рудницького, О.А. Петрика, В.Я. Савченка, Н.І. Дорош та ін..) і зарубіжних науковців (Р. Адамса, А. Аренса, М. Беніса, Дж. Лоббека,

Дж. Робертсона та ін..). Однак, викладені ними результати досліджень щодо конкретизації організації і методики аудиторських перевірок інвестицій є недостатніми і тому потребують, удосконалення й уточнення.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є теоретичне і методичне обґрунтування положень, а також розробка практичних рекомендацій з удосконалення контролю інвестиційних проектів підприємств, а також отримання професійної думки аудитора щодо результативності інвестиційної діяльності спрямованої на реалізацію інвестиційного проекту.

Результативність процесів реалізації інвестиційних проектів – це економічна категорія яка характеризує відповідності інвестиційної діяльності затвердженій в проектній документації.

Для досягнення визначеної мети були поставлені і вирішені такі завдання:

- проаналізувати ефективність інвестицій в необоротні матеріальні активи;
- розглянути модель контролювання узгодженості діяльності і розвитку підприємства із напрямом його інвестиційної діяльності;
- проаналізувати етапи моделі контролювання.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних

видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу.

РЕЗУЛЬТАТИ

Законом України «Про інвестиційну діяльність» інвестиції визначені як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої утворюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [2].

Інвестиції – це вкладення грошових, матеріальних і нематеріальних активів у об'єкти підприємницької

та інших видів діяльності для отримання прибутку або інших вигід, досягнення яких відбувається на ринкових принципах і пов'язане з факторами часу, ризику і ліквідності; а також з метою прискорення економічного зростання і розвитку, приросту капіталу, збільшення кількості та якості всіх елементів системи виробничих сил суспільства [5].

Досліджуючи аудит ефективності інвестиційної діяльності підприємства можна запропонувати розглянути модель контролювання узгодженості діяльності і розвитку підприємства із напрямом його інвестиційної діяльності, наведену нижче (рис. 1).

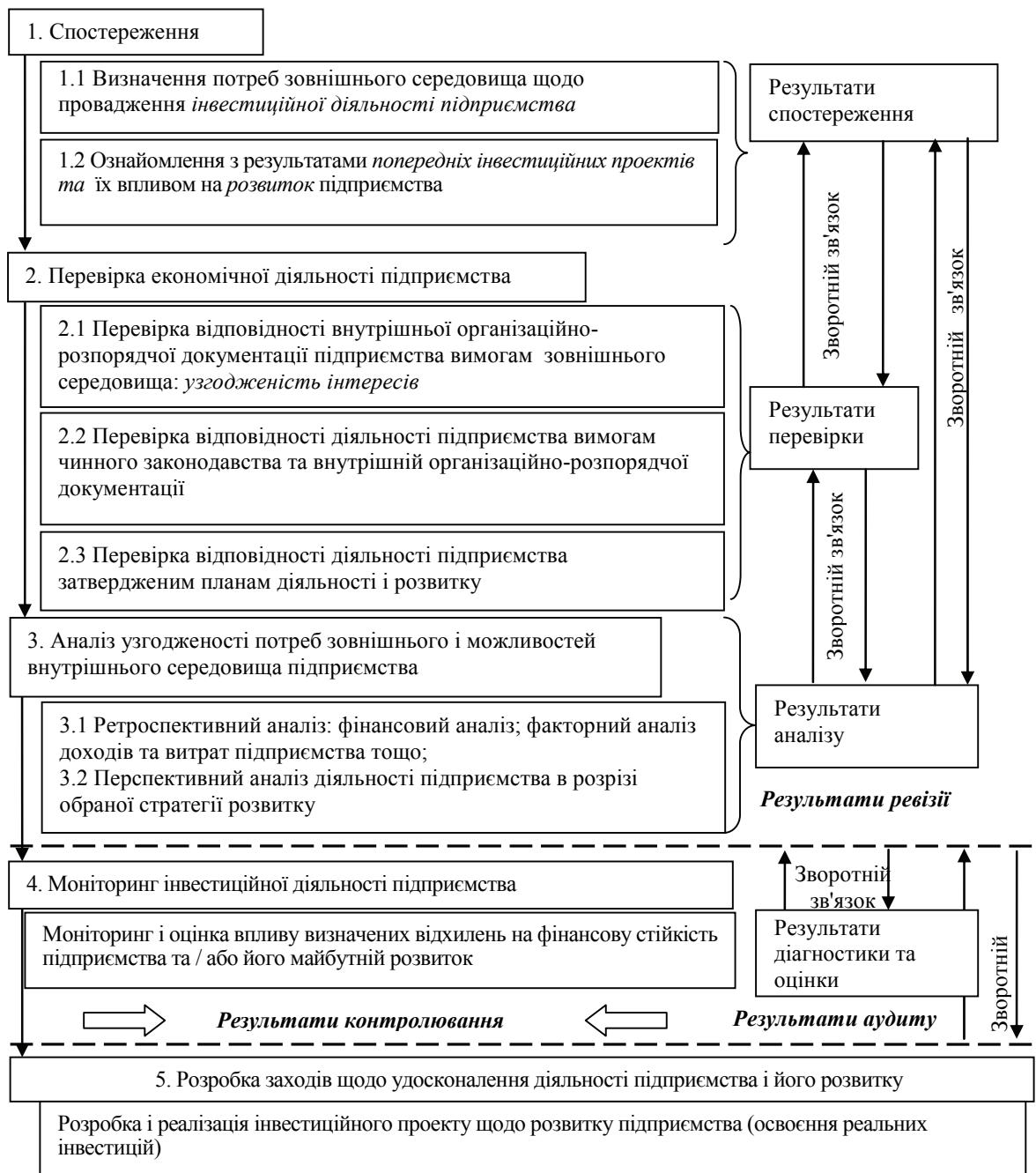

Рис. 1. Модель контролювання узгодженості діяльності і розвитку підприємства із напрямом його інвестиційної діяльності

На першому етапі відбувається загальне спостереження інвестиційних проєктів підприємства, визначаються потреби зовнішнього середовища щодо провадження інвестиційної діяльності підприємства.

Проводиться ознайомлення з результатами попередніх інвестиційних проєктів та їх впливом на розвиток підприємства.

Підприємство, що прагне до розвитку, повинне не тільки збільшувати обсяги інвестицій, але й підвищувати їхню економічну ефективність, тобто віддачу. А якщо ні, тобто кошти відвернені з обороту на тривалі строк внаслідок інвестування не приносять очікуваних результатів, неефективність інвестиційної діяльності безпосередньо призведе до погіршення фінансового стану підприємства.

В рамках другого етапу проводиться перевірка економічної діяльності підприємства.

Перевірки діяльності суб'єктів господарювання проводяться з метою контролю стану дотримання ними вимог законодавства про захист прав споживачів щодо якості та безпеки продукції, правил торгівлі та послуг, надання споживачам необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію [6].

Завдання даного етапу полягає у визначенні передумов інноваційної діяльності та перевірки

невідповідності діяльності підприємства вимогам законодавства.

Третій етап даної моделі розглядає аналіз узгодженості потреб зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства.

Базисом при розробці стратегії розвитку підприємства є аналіз інформації про зовнішнє і внутрішнє середовища підприємства. Основними складовими зовнішнього середовища є стан міжнародної, національної економіки, галузевих ринків, ринків товарів і послуг.

Аналіз зовнішнього середовища допомагає отримати важливі результати: прогнозувати непередбачувані обставини; розробляти заходи попередження потенційних загроз; допомагає перетворити потенційні загрози у вигідні можливості.

У сучасних економічних умовах фактори зовнішнього середовища вирізняються взаємозалежністю, складністю, агресивністю, мінливістю, непрогнозованістю. Підприємство як бізнес-система перебуває під впливом постійних змін. Керівники підприємств зосереджують увагу на мінливому середовищі та його впливі на бізнес-процеси підприємства. Складовими елементів зовнішнього середовища є споживачі, конкуренти, постачальники, державні органи, фінансові інститути та інструменти, трудові ресурси тощо (рис. 2).

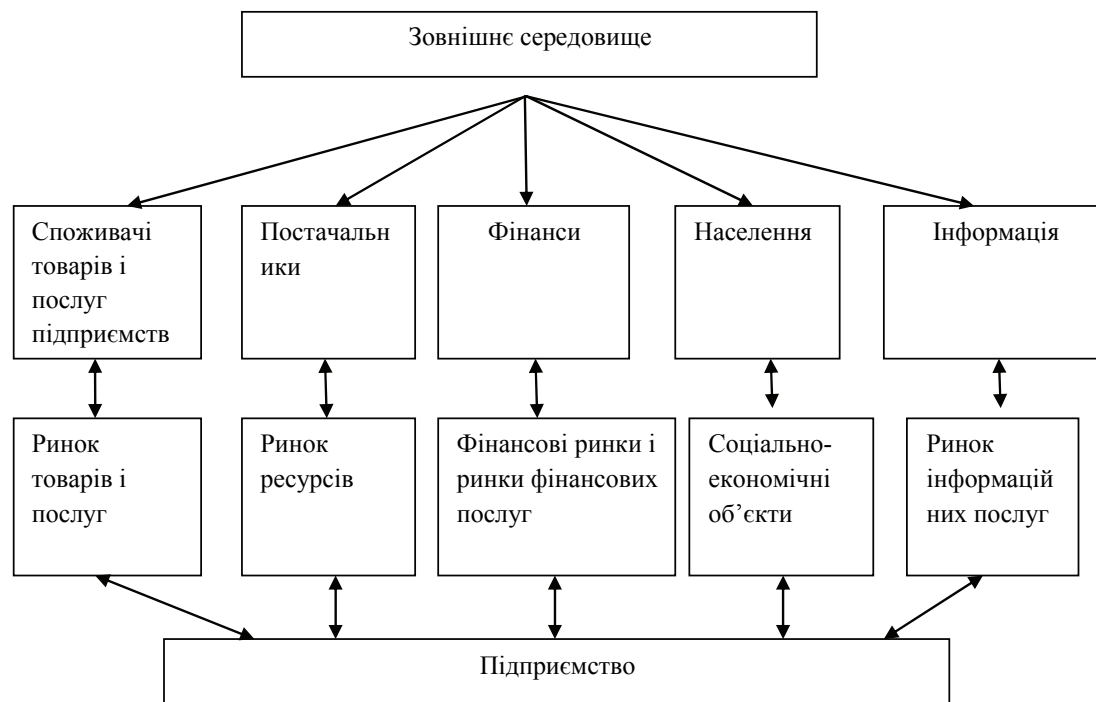

Рис. 2. Взаємодія зовнішнього середовища та підприємства

В свою чергу, аналіз внутрішньої структури спрямований на виявлення слабких і сильних сторін в його діяльності.

Моніторинг інновацій – це безперервне, комплексне спостереження і контроль за створенням, впровадженням, поширенням і використанням інновацій, що спостерігається на останньому етапі.

Моніторинг проєкту може бути визначений як постійний і структурований процес спостереження й контролю, спрямований на перевірку просування робіт, а також на виконання коригувальних дій.

Одним із найважливіших чинників, що визначають ефективність і результативність проєкту в цілому, є досягнення всіх технічних і якісних його

характеристик, встановлених в технічному завданні на його виконання. Моніторинг інноваційного проекту в цьому напрямі полягає в комплексі управлінських, технічних та технологічних заходів щодо перевірки виконання поставлених технічних завдань, аналізу отриманих результатів і внесення коригувальних дій на усунення знайдених відхилень від запланованих техніко-економічних показників.

Основними показниками моніторингу інноваційних проектів є:

Питомий додатковий вихід продукції (на 1 грошову одиницю інвестицій) визначається як співвідношення зміни обсягу реалізації продукції, вираженого величиною чистого виторгу від реалізації, і суми чистих інвестицій, представлено у вигляді формули (1):

$$\text{Додатковий вихід продукції на 1 грн. інвестиції} = \frac{\Delta \text{ЧВР}}{\text{ЧІ}} \quad (1)$$

Питоме зростання валового прибутку (розраховуючи на 1 грн. інвестицій) показує скільки гривень додаткового прибутку від реалізації продукції припадає на 1 гривню інвестицій і розраховується як співвідношення приросту валового прибутку й суми чистих інвестицій, представлено у вигляді формули (2):

$$\text{Питоме зростання валового прибутку} = \frac{\Delta \text{Пввп}}{\text{ЧІ}} \quad (2)$$

Питоме зростання чистого прибутку (розраховуючи на 1 грн. інвестицій) показує скільки гривень додаткового чистого прибутку припадає на 1 гривню інвестицій і розраховується як співвідношення приросту чистого прибутку й величини чистих інвестицій за період, представлено у вигляді формули (3):

$$\text{Питоме зростання чистого прибутку} = \frac{\Delta \text{ЧП}}{\text{ЧІ}} \quad (3)$$

Тобто зробивши даний аналіз показників, можна зробити висновок, що, якщо правильно сформулювати інвестиційну пропозицію, то буде спостерігатись розвиток підприємства у правильному напрямку, який приведе до позитивних результатів, а саме: збільшення ємкості ринку, а в свою чергу і росту доходу (прибутку).

Підприємство повинно створювати свій стратегічний план, у якому будуть присутні чітко сформовані цілі, виражені в конкретних фінансових показниках, які мають бути досягнуті підприємством у

майбутньому і можна буде визначити та проконтролювати.

Розроблені цілі підприємства, а також базові та гранично допустимі параметри показників, що характеризують інвестиційні проекти, фактично виконують роль критеріїв ефективності в процесі відбору проектів. Тому, значення аналізу ефективності інвестицій полягає в забезпеченні керівництва обґрунтованою, детальною і точною інформацією з аналітичною її оцінкою для прийняття правильних управлінських рішень щодо вибору інвестиційних проектів.

Проведення аналізу ефективності інвестицій на підприємстві потребує розглянути її організаційно-економічні особливості, а також їх вплив на аналіз ефективності інвестицій, дослідити організацію і методику цього аналізу на підприємствах галузі, його вдосконалення і пристосування до сучасних умов функціонування підприємств.

ВИСНОВКИ

Розвиток підприємства, удосконалення виробництва і підвищення його ефективності безпосередньо пов'язані з інвестиційною діяльністю. Тільки інвестиції та їхня ефективна мобілізація можуть стати джерелом оперативної реконструкції виробництва відповідно до зміни ринку, забезпечуючи при цьому стабільне становище на ринку, необхідний вплив на його характеристики, лідерство в конкуренції.

Отже, дослідження, обґрунтування і вдосконалення методичної та організаційної бази аналізу ефективності інвестицій сприятиме поліпшенню вибору найефективніших інвестиційних проектів і допоможе керівництву прийняти обґрунтовані рішення щодо інвестування.

Література

1. Балан А.А. Економічний інструментарій узгодженого контролювання діяльності та розвитку енергопостачального підприємства: монографія / А.А. Балан, С.В. Філіппова. – Донецьк: Вид-во «Ноу-лідж» (донецьке відділення), 2013. – 181 с.
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність».
3. Бондар М.І. Методологія та організація обліку і контролю інвестиційної діяльності. – 2010. – 13 с.
4. Благун І. Оцінка ефективності інвестиційних проектів в умовах ринку // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 12. – 45 с.
5. Козик В.В. Оцінка ефективності інвестиційних проектів // України. – 2011. – № 4 – 59 с.
6. Закону України "Про захист прав споживачів".